

Zprávy z Prahy

News from Prague

📷 Tomáš Kraus

Osm desetiletí

PRAHA, 27. ledna - V polovině ledna roku 1945 zahájila Rudá armáda po dohodě nejvyššího velení Spojenců vojenskou operaci mezi řekami Odrou a Vislou. Otevřela se tak fronta, která měla ulehčit západním jednotkám, zaskočeným nečekaným protiútokem německé armády v Ardenách. Rychlý postup 1. ukrajinské fronty donutil nacistické velení ke kvapné evakuaci zajateckých a koncentračních táborů v této oblasti. 27. ledna tak vstoupila jedna ze sovětských vojenských jednotek do jednoho z nich. Pluk, kterému velel Anatolij Šapiro, měl za sebou tuhé boje, při nichž téměř polovina mužů padla. Hrůzy války proto znal každý z nich z děsivé blízkosti. Ale to, co objevili v tomto táboře, přesahovalo jejich chápání. „Když jsme otevřeli bránu, spatřili jsme lidské trosky, doslova jen kosti potažené kůží. Někteří tam postávali bosí, přestože byl ukrutný mráz... Snažili se nás dotknout, snad aby se přesvědčili, že je to pravda,“ vzpomínal později Anatolij Šapiro, který se dožil vysokého věku a o svých zážitcích často hovořil na univerzitách v USA, kam se mu podařilo po válce emigrovat. A jak často zdůrazňoval, vůbec nechápal, jak je možné, že všichni vězňové tohoto tábora byli Židé. Protože - i on byl Žid. Ten tábor se nacházel v původně polském městě Osvětim, které nacisté přejmenovali na Auschwitz. Od té doby toto jméno vzbuzuje hrůzu, stejně jako název vedlejší vesničky s původně romantickým jménem Březinka, které vešlo do dějin jako Birkenau.

Tolik z historie.

Pokračování na straně 2.

Obsah

Prohlášení: Osm desetiletí po osvobození Osvětimi

Seminář o vytváření sítí:
„Místa nacistické nucené práce v severních Čechách a Sasku“

„Antisemitismus a my“,
seminář pro učitele

Workshop „Obyčejný den“

Digitalizace Státního
okresního archivu Mladá
Boleslav

Mezinárodní Spolupráce

- Rakouské velvyslanectví
- vetroeducation
- AFYN

V březnu plánujeme seminář
a exkurzi v Bergen-Belsenu.
Více informací brzy...

Od momentu, který popisuje Anatolij Šapiro, uplynulo osm desetiletí. Otevření brány s nápisem Arbeit macht frei je jednou z klíčových událostí dějin světa. Můžeme jí přisuzovat různé významy, od historického předělu až po existenciální filozofická zamyšlení. Tahle událost v kontextu tohoto místa doslova změnila lidské dějiny a jejich chápání, od náboženských diskusí (kde byl Bůh?), až po psychiatrické diagnózy přenosu posttraumatického syndromu.

Uplynulo celých 8 desetiletí. Je to hodně, nebo málo? Z perspektivy jednotlivce to je celý život, z perspektivy historie je to jen epizoda. Co se ale za oněch osm desetiletí změnilo? Motivací naší práce – nás jednotlivců, které rodinná anamnéze poznamenala na celý život – ale i institucí, které si předsevzaly pěstovat kulturu paměti, byla vždy mantra těch, kteří nacistické peklo díky sériím neuvěřitelných náhod přežili – NIKDY VÍC.

Podíváme-li se dnes po světě – díky současným technologiím je možné opravdu získat globální pohled – zjistíme, že se to nepodařilo. Tenhle slogan se jeví nyní jen jako prázdná fráze. Za oněch osm desetiletí se sice rozpadl bipolární politický svět, ale k obrovským lidským tragédiím docházelo celou dobu. Jakkoli se vyhnuly našemu euroatlantickému prostoru, zasáhly tentokrát jiné části světa, především Asii a Afriku.

Ti, kteří přežili nacistické běsnění, pro které se vžil název holocaust, poukazovali mimo jiné i na kořeny toho, co se stalo. Zlo bylo generováno v historických souvislostech staleté nenávisti vůči jedné skupině lidí, a to Židům. Mnozí tvrdili, že je to vlastně náhoda a že se předmětem perzekuce mohly stát jakékoliv jiné skupiny. Ale je tomu skutečně tak? Dnes, po osmi desetiletích, jsme svědky obdobných projevů nenávisti vůči Židům, a to v onom globálním měřítku. Tentokrát jsou zahaleny do racionalizace politických příčin izraelsko-palestinského konfliktu, ale nedejme se mýlit. Je to úplně stejná nenávist, která vedla do plynových komor.

Jak to tedy je? Poučilo se lidstvo? A co by tomu řekl Anatolij Šapiro?

Tomáš Kraus

Networkingový workshop: „Místa nacistické nucené práce v severních Čechách a Sasku“

ÚSTÍ n. LABEM, 9. října - Minulou sobotu se v Ústí nad Labem uskutečnil networkingový workshop na téma nacistické nucené práce v sasko-českém pohraničí. Zúčastnili se ho zástupci různých organizací a institucí, které se tímto tématem zabývají z různých úhlů pohledu.

Mezi přednášejícími byl i pan Jan Hasil z Archeologického ústavu Akademie věd ČR, který hovořil o současném stavu a perspektivách archeologie nucených prací v Čechách. Další zajímavý příspěvek přednesl Petr Pijáček ze sdružení Političní vězni, a to o táborech nucených prací Rovnost v době komunistického režimu v bývalém Československu. Z německého pohledu byla podrobněji rozebrána činnost odpovědných orgánů v Sasku a oblast napětí, ve které působí. Mezi jednotlivými prezentacemi byl kladen důraz na dialog a navazování kontaktů mezi účastníky. Mimo jiné byla představena výstava „Ztracená paměť“, koncipovaná Institutem a jeho partnery.

Odpoledne byl workshop zakončen exkurzí do podzemní továrny Rabštejn, kde se z vězňů koncentračního tábora Rabštejn, pobočného tábora koncentračního tábora Flossenbürg, vyráběly letecké součástky pro firmu Weserflug GmbH.

Děkujeme za možnost účasti, zajímavé příspěvky hostů a živou výměnu názorů.

ITI/Thomas Elmecker

"Antisemitismus a my", seminář pro pedagogy

📷 ITI/Laurenz Neureiter

TEREZÍN - O víkendu od 6. do 8. prosince 2024 jsme v Terezíně uspořádali seminář „Antisemitismus a my“ pro učitele a peer edukátory. Akce byla organizována ve spolupráci s [EPNA](#) (European Practitioners against Antisemitism) a za podpory německého Ministerstva zahraničních věcí.

Program a klíčové řečníci

Seminář nabídl bohatý program zaměřený na to, jak učit o antisemitismu a holocaustu tak, aby výuka měla hmatatelný dopad a zároveň se vyvarovala neúmyslným projevům antisemitismu. Měli jsme tu čest přivítat skvělé řečníky:

- Tomáš Kraus, který provedl účastníky autentickým prostředím ghetta Terezín a obohatil vzdělávací část o příběhy své rodiny.
- Jakub Drábik, jenž přednášel na téma „Co je fašismus“ a upozornil na klíčové aspekty jeho vzniku, šíření a prevence.
- Peter Weisenbacher, který představil výzkum FRA a další data ukazující, jak antisemitismus vnímají a zažívají členové židovské komunity na Slovensku.

Učitelé i peer edukátoři měli možnost sdílet své zkušenosti, diskutovat o metodách, jak antisemitismus rozpoznat a jak s ním efektivně pracovat ve třídě. V neposlední řadě jsme se věnovali i metodám jako Zlaté šípy a Deep Democracy, které podporují konstruktivní diskuzi na kontroverzní témata.

V rámci semináře jsme představili první verzi průzkumu o antisemitismu na školách, na kterém jsme spolupracovali s učiteli, zástupci židovské komunity a sociologem. Přestože většina učitelů nezaznamenala nárůst antisemitismu, od preventivistů škol víme, že vidí jeho nárůst, zejména v podobě konspiračních teorií.

Účastníci semináře ocenili praktický přístup, sdílení příkladů a konkrétní nástroje využitelné při výuce. Ze zpětné vazby:

- „Nové pro mě byly metody, přístup k tématu antisemitismu a konkrétní příprava lekcí.“
- „Nejvíc mě zaujalo propojení praktických a odborných pohledů a možnost sdílení zkušeností s mladými lidmi.“
- „Využiji téměř vše při své výuce.“

Poděkování

Děkujeme všem účastníkům – učitelům i peer edukátorům z [AFYN](#) (Anna Dvořáková, Antonie Fraňková, Karolína Škaroupková) – za jejich aktivní zapojení a sdílení zkušeností.

Děkujeme [Památníku Terezín](#) za podporu a spolupráci, i [Pevnosti Terezín](#) a [Hotelu Memorial](#) za poskytnutí zázemí. Speciální poděkování patří také EPNA a německému Ministerstvu zahraničí za podporu, díky které jsme mohli tento seminář uskutečnit.

Těšíme se na další spolupráci a pokračování v boji proti předsudkům ve školním prostředí.

📷 ITI/Laurenz Neureiter

Workshop "Obyčejný den"

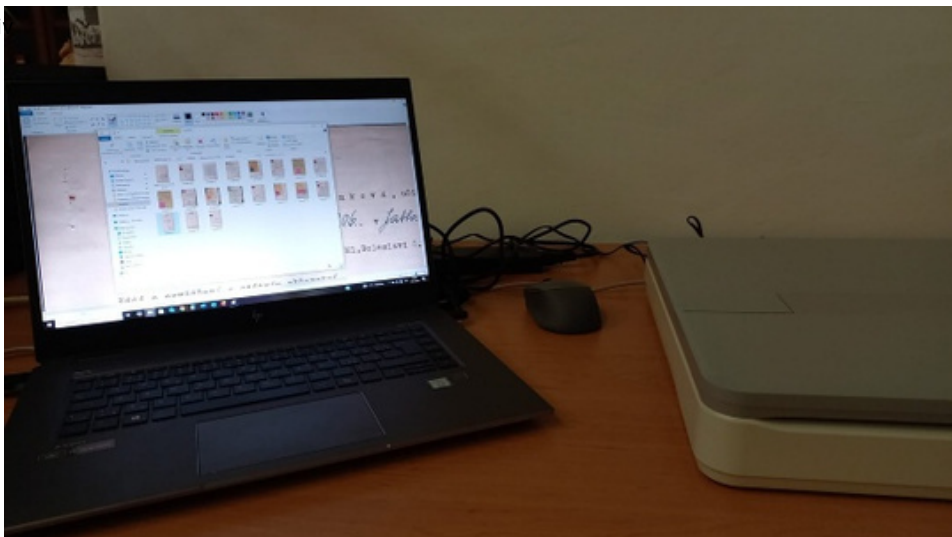
PRAHA, 16. října- Tento týden Thomas a Laurenz navštívili Školu mezinárodních a veřejných vztahů v Praze-Nuslích a vedli workshop se studenty z tříd A-level. Pomocí aktivity „Obyčejný den“ ilustrovali dopady protizhidozských zákonů a nařízení v době nacismu. Při skupinové práci měli účastníci možnost sestavit a analyzovat informace o skutečných poměrech s využitím originálních dokumentů.

Děkujeme za pozvání a živou diskusi se studenty.

Digitalizace fondů Státního Okresního archivu Mladá Boleslav

MLADA BOLESLAV, 17. prosince - jsme za Institut Tereziánské iniciativy již poněkolkáté navštívili Státní okresní archiv v Mladé Boleslavi, kde jsme pokračovali v digitalizaci fondu Okresního úřadu Mladá Boleslav. Tentokrát jsme se zaměřili na žádosti o osvědčení o československém státním občanství.

Tato digitalizace je realizována ve spolupráci s LINDAT/CLARIAH-CZ, Česko-německým fondem budoucnosti (ČNFB) a Nadačním fondem obětí holocaustu (NFOH). Výsledné digitalizáty budou zpřístupněny na portálu holocaust.cz v databázi obětí holocaustu, kde budou sloužit k dalšímu výzkumu, vzdělávání i k uchování historické paměti.

📷 ITI/Hana Čadová

Děkujeme všem partnerům, kteří nám pomáhají v našem úsilí uchovávat a zpřístupňovat historické prameny.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Přivítání dobrovolníků na Rakouské ambasádě

PRAHA, 18. října - Včera měli naši kolegové Thomas a Laurenz příležitost setkat se s rakouskou velvyslankyní v Praze, Bettinou Kirnbauer, během setkání s novými rakouskými dobrovolníky, které se konalo na Rakouské ambasádě. Náš nový dobrovolník z organizace Gedenkdienst, Laurenz Neureiter, se k nám přidal již na začátku září a okamžitě se stal oblíbeným a produktivním členem našeho týmu.

I Thomas Elmecker začal svou cestu u nás jako dobrovolník Gedenkdienst. Dnes je pevnou součástí ITI a jsme za něj velmi vděční!

Mocrát děkujeme Rakouské ambasádě a paní Bettině Kirnbauer za vřelé přivítání našeho nového kolegy i za dlouhodobou podporu naší práce.

Společně pokračujeme v boji proti zapomnění a připomínáme si historii pro lepší budoucnost.

📷 ITI/Thomas Elmecker

Obyčejný den

PRAHA, 17. října - Nás v Jáchymce navštívila skupina výměnných studentů z USA na workshopu, který jsme pořádali ve spolupráci s @VertoEducation. Během společně stráveného času jsme diskutovali o represích a nařízeních, která postupně oklešťovala práva Židů v Protektorátu Čechy a Morava, a o tom, jak je ovlivňovala. V rámci jedné aktivity jsme diskutovali o tom, jak by mohl vypadat běžný den, a pak jsme viděli, jak se postupem času stále více omezoval osobní život a zakazovala účast ve společnosti.

Po workshopu následovala zasvěcená diskuse s paní Lehovcovou, která vyprávěla příběh své matky Anny Hyndrákové, která přežila Terezín a Osvětim, a také o své vlastní poválečné výchově, o tom, jak se rodina vyrovnávala se svou historií, a o zkušenostech paní Lehovcové s antisemitismem za komunistického režimu i v dnešní České republice.

Děkujeme paní Lehovcové za to, že se s námi podělila o svůj příběh, a účastníkům za jejich zájem a účast.

📷 ITI/Laurenz Neureiter

📷 ITI/Thomas Elmecker

Snadné vydávání vlastním nákladem!

PRAHA, 7. listopadu - Minulou sobotu se sešli členové afyn.cz a uspořádali vlastní zinový workshop.

Historie zínů (což jsou malé DIY časopisy) je charakteristická tím, že je využívaly zejména marginalizované skupiny k tomu, aby se levně a rychle umělecky vyjadřovaly k tématům, na kterých jim záleží. Poté, co jsme se seznámili s bohatou historií zínů, jsme se pustili do výroby vlastních. Na konci workshopu jsme si navzájem představili své malé výtvary a viděli jsme, jakými krásnými způsoby lze ziny využít: Od vytvoření vlastního malého komiksu až po informační brožuru, všechno je možné.

Kontaktní informace

Institut Terežinské iniciativy, o.p.s.

Jáchymova 63/3
110 00 Praha 1
ID: 25721542

Tel.: +420 222 317 013
institute@terezinstudies.cz
www.terezinstudies.cz

[Instagram](#)
[Facebook](#)
[LinkedIn](#)

Podpořte nás

Prostřednictvím darujme.cz nebo přímo na náš bankovní účet:

[Darujme.cz](https://darujme.cz)

Klikněte na odkaz nebo naskenujte QR kód.

Komerční banka a.s., Spálená 51, 110 00 Praha
90334011/0100
IBAN: CZ500100000000090334011
BIC: KOMBCZPPXXX

Váš příspěvek nám pomůže udržet stálý provoz databáze obětí, portálu holocaust.cz a odborné knihovny.

Děkujeme za Vaši podporu!